

Historia Czernelowa Mazowieckiego

Czernelów Mazowiecki, wieś, powiat tarnopolski, leży ćwierć mili na północ od Czernelowa ruskiego (ob. Czernelów); wszystko, co powiedziano pod względem topograficznym o tamtym, stosuje się i do tego. Przestrzeń: pos. więk. roli or. 1,012, łąk i ogr. 101, past. 12, lasu 11; pos. mn. roli or. 1,615, łąk i ogr. 57, past. 38 mórg austriackich. Ludność: rz.-kat. 905, gr.-kat. 251, izrael. 35, razem 1.191. Gr.-kat. par. w Czernelowie ruskim; rz.-kat. par. ma w miejscu świątynię, fundowaną w 1769 roku przez Joannę z Sierakowskich Jastrzębską, wdowę po Michale Jastrzębskim. Parafia należy do dekanatu tarnopolskiego. Kościół murowany w roku 1827 poświęcony pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia N.M.P.. W całej parafii jest rz.-kat. 3,630, izrael. 130. Wieś ta ma szkołę etatową o 1 nauczycielu i kasę zaliczkową z funduszem zakładowym 311 zł. a. w.; są tu ruiny obronnego zamku. Będąc dawniej miasteczkiem, cierpiała wiele nieszczęść przez najazdy nieprzyjacielskie; to było powodem do jej podupadnięcia. W okolicy znachodzą często ryszunki wojenne. Właściciel większej posesji Edward Podleski (ur.1845 - zm.1938).

Informacja ze spisu miejscowości Rzeczypospolitej.

Wieś Czernelów Mazowiecki miała kilka ulic przecinających się pod kątem prostym oraz okazałą zabudowę. Liczyła ponad 300 gospodarstw i duży kościół z obszernym placem dla setek furmanek.. Mieszkali tam Polacy, a starsze pokolenie w ogóle nie znało i nie rozumiało języka ukraińskiego. Czernelów Mazowiecki odgrywał w tym rejonie rolę polskiego centrum. Przede wszystkim znajdowała się tu duża parafia i kilku księży, szkoła polska z aktywnym środowiskiem nauczycielskim oraz ruchliwe koło Stronnictwa Ludowego =Piast=. Swymi zwyczajami i tradycjami ludność Czernelowa nawiązywała do okolic Tarnowa. Wydaje się, że wieś ta została założona jako jedna z ostatnich w jakiejś kolejnej dużej fali kolonizacyjnej, fali - która rozpoczęła się po zakończeniu wojen Rzeczypospolitej z Turkami i Tatarami końcu XVII wieku i trwała do I rozbioru Polski w 1772 r. To jest do zawładnięcia tej części ziemi przez Austrię i ustanowienie na rzece Zbrucz granicy państwowej - najpierw austriacko-polskiej, a w 1793 roku austriacko-rosyjskiej. Ta właśnie ostatnia fala kolonizacyjna utworzyła jakby długi = półwysep polski=, od Przemyśla aż do Żytomierza na Ukrainie. Nie bez znaczenia była też zapewne obecność w Czernelowie Mazowieckim uprzemysłowionego i zelektryfikowanego majątku ziemskiego, należącego do rodziny Podleskich. Patriotyczne dwory polskie zawsze promieniowały kulturą na bliższe i dalsze okolice. Wiadomo np., że właścicielka tutejszego majątku sama czuwała nad czytelnictwem we wsi, wypożyczając książki w tarnopolskim TSL-u, że założyła Koło Gospodyń Wiejskich, propagując m.in. uprawę nie znanych dotąd na wsi warzyw.

Powyższa informacja pochodzi z opracowania o sąsiedniej wsi Bajkowce, zamieszczonego w Głosie Podolan.

Czernelów Mazowiecki - dobra w dawnym woj. ruskim, w ziemi halickiej (dziś Ukraina).

Historia

Wpisany przez RomanB

czwartek, 03 czerwca 2010 16:02 - Poprawiony środa, 28 grudnia 2016 12:00

Właścicielami majątku byli kolejno Jastrzębscy (w XVIII w.), Suchodolscy i Podlescy (1831-1939). W skład dóbr wchodziły dwie wsie: Czernielów Mazowiecki, zamieszkały przez ludność rzymskokatolicką i Czernielów Ruski, zdominowany przez grekokatolików. Za czasów pierwszych właścicieli w 1769 roku ufundowany został w Czernielowie Ruskim kościół grekokatolicki i zbudowany parterowy, przestronny dwór kryty gontem. Po pożarze w 1906 roku stanął tu nowy budynek, zniszczony w 1939 roku. Z ocalałych pamiątek rodzinnych do cenniejszych należy portret Podleskich, malowany przez A. Grottgera.

Informacja z "Encyklopedii Kresów"; - wydawnictwo Kluszczyński, ze słowem wstępnym Stanisława Lema - lwowianina.

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. NIEPOKOLANEGO POCZĘCIA NAJŚW. PANNY MARII W CZERNIELOWIE MAZOWIECKIM

Informacje o historii kościoła w Czernielowie Mazowieckim można znaleźć w opracowaniu-

***"Kościoły i Klasztory Rzymskokatolickie Dawnego Województwa
Ruskiego.";
Tom 16. Opracowanie zbiorowe. Wydawca: Międzynarodowe Centrum Kultury***